

Pszichológia és mesterséges intelligencia: Új kihívások, új lehetőségek

Az MTA Pszichológiai Tudományos Bizottságának ülése a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében

Szervező: Az MTA Pszichológiai Tudományos Bizottság elnöksége

Az ülés moderátora: Urbán Róbert az MTA doktora

Az előadók:

Nagy Tamás PhD: Hogyan segíthetnek a nagy nyelvi modellek az emberi működés megértésében?

A generatív mesterséges intelligencia megjelenése és elterjedése számos változást hozhat az emberi elme működésének tanulmányozásában. Az előadásban először arról lesz szó, hogy milyen adattudományi áttörések tették lehetővé a mai nagy nyelvi modellek (LLM) létrehozását, és milyen elemekből áll össze egy LLM. Az előadás második felében arról lesz szó, hogy az LLM-ek működésének segítségével lehet-e következtetni az emberi elme működési mechanizmusaira, például a memória, a beszédképzés, vagy kognitív torzítások vizsgálatában.

Aczél Balázs: Mikor jó a kutatónak a mesterséges intelligencia?

A ChatGPT által felbolydult kutatók sokféleképpen reagáltak az MI kihívásaira és lehetőségeire. Most itt az ideje, hogy tisztázódjanak az elvek, amelyek alapján a kutatók és a szakmai szervezetek eldönthetik, hogy az MI alkalmazása elfogadható-e a különböző feladatokban. Egy nemzetközi együttműködés eredményeként létrehoztunk egy ajánlást az etikus MI-használatra. Az előadásom során bemutatom, hogyan lehet a legjobban kihasználni a technológiai lehetőségeket, miközben tiszteletben tartjuk a szakmai és etikai elvárásokat.

Kekecs Zoltán: Az MI-pszichológia kihasználása a nagy nyelvi modellek teljesítményének javítására

A természetes intelligencia mentális folyamatokból ered, ezért ésszerű ugyanezt az absztrakciós szintet használni, amikor a mesterséges intelligenciáról gondolkodunk. Az előadásban beszélünk majd célokról, gondolatokról, tervekről, mentális reprezentációkról, és metakognícióról az MI rendszerek kapcsán. Arra fókuszálunk majd, hogyan használhatjuk ki ezt a megközelítést, hogy jobb teljesítményt érjünk el a Nagy Nyelvi Modellekkel való interakciók során, és hogy mik ennek az elme-teóriának a korlátait és következményeit.

Ujhelyi Adrienn: Hogyan beszéljünk gépekkel? A chatbotok használatának kommunikációs és pszichológiai vonatkozásai

Az előadás a chatbotok pszichológiai kérdéseit járja körül, az ember-számítógép interakció kutatásának általános betekintését nyújtva. Történeti áttekintésünk a Turing tesztől Joseph Weizenbaum ELIZA-jáig és a ChatGPT-ig terjed. Az előadás másik fókusza a chatbotok pszichológiában való alkalmazásának lehetőségein van, különös tekintettel terápiás

eszközként való használatuk gyakorlati és etikai aspektusaira. Végül érintjük az ilyen botokkal való kommunikáció "szabályait".

Szünet

Krekó Péter: Amikor már algoritmus téveszt meg: a generatív mesterséges intelligencia hatása a dezinformáció befogadóra

Az MI fejlődése komoly segítséget nyújt a dezinformáció terjesztőinek, viszont az ellene való fellépésben is egyre kiterjedtebb a használata. Az MI ugyanakkor sokkal jobban segíti a dezinformáció előállítóit, mint ellenfeleit.

Az előadás elemzi, hogy az MI fejlődése hogyan hat a dezinformáció előállítására, terjesztésére és megelőzésére a befogadók pszichológiai folyamatait figyelembevéve. Az előadás ezen kérdésekre az empirikus kutatások alapján igyekszik útmutatást adni.

Hajduska-Dér Bálint: Hangtani paraméterek mesterséges intelligencia alapú diagnosztikai lehetőségei a pszichiátriában

A mesterséges intelligencia alapú gépi tanuló eljárások az utóbbi években kutatások tárgyát képezik orvosi döntéstámogató rendszerek létrehozása céljából. Pszichiátriai kórképekben a beszédhang változásai korábban főképp szubjektív szempontok alapján kerültek leírásra, azonban gépi tanuló eljárások segítségével pontosabb elkülönítés válik lehetségessé. Kutatásunkban a depresszió akusztikai eltéréseit vizsgáljuk ezzel a módszerrel, egy diagnosztikában segítséget nyújtó eszköz megalkotása céljából.

Kapitány-Fövény Máté: A bánat finom jelei: depresszió-szűrés és alacsony intenzitású terápiás beavatkozás MI alapon

A depresszió az egyik leggyakoribb és a tartós munkaképtelenség szempontjából az egyik legjelentősebb kockázati tényezőként azonosítható mentális zavar. Az előadás áttekinti a depresszió MI által azonosítható főbb jeleit (pl. a nyelvhasználat, a hangszín, a mimika, és a fejmozgás egyes sajátosságait), majd bemutatunk egy tervezési szakaszban álló, MI alapon működő alacsony intenzitású terápiás programot, melynek elsődleges célja a negatív automatikus gondolatok átkeretezése által a depresszív tünetek enyhítése az általános populációban.